

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Кіровоградський державний педагогічний
університет імені Володимира Винниченка

В.О. Болілий, В.В. Копотій, Л.В. Іванова

Вікі-КДПУ
довідник користувача

Навчальний посібник

Кіровоград–2015

Болілий В.О., Копотій В.В., Іванова Л.В. ***Вікі-КДПУ***. Довідник користувача: *Навчальний посібник*. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2015. – 28 с.

Рецензенти:

- Козир І.А.*** – кандидат історичних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка, заслужений працівник освіти України.
- Лупан І.В.*** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інформатики Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка.

Навчальний посібник містить опис облаштування ***Вікі-КДПУ*** (сайту заснованому на MediaWiki) та вікі-розмітки тексту. Охоплює основні теги для оформлення статей: створення розділів статті, форматування тексту та абзаців, розміщення тексту у вигляді списків і таблиць, ілюстрування статей зображеннями, створення внутрішніх та зовнішніх гіперпосилань тощо.

Навчальний посібник орієнтований на використання у навчальному процесі КДПУ.

Рекомендовано до друку методичною
радою Кіровоградського державного
педагогічного університету імені
Володимира Винниченка
(протокол № 2 від 21 жовтня 2015 року)

Зміст

ВСТУП.....	4
1. Технології Вікі-Вікі	5
2. Облаштування <i>Вікі-КДПУ</i>	7
3. Навігація у <i>Вікі-КДПУ</i>	9
4. Реєстрація та авторизація у Вікі-КДПУ	10
5. Редагування статті	11
6. Створення власної сторінки користувача.....	13
7. Створення нової статті.....	14
8. Внутрішні та зовнішні посилання	17
9. Підпис	18
10. Вікі-розмітка для форматування тексту.....	18
11. Створення та редагування таблиць	21
12. Додавання зображень	22
13. Категорії.....	25
14. Створення шаблонів	25
15. Коментарі	26
16. Видалення та відновлення даних на Вікі-КДПУ. Спостереження за статтями	26
17. Переіменування статей.....	27

ВСТУП

У КДПУ з квітня 2008 року розпочав свою роботу ***Вікі-портал*** (<http://www.kspu.kr.ua/wiki>). Весною 2009 року було розгорнуто новий варіант вікі-сайту, який отримав назву ***Вікі-КДПУ*** (<http://wiki.kspu.kr.ua>), на базі оновленої версії MediaWiki. У вересні 2014 року запрацювала третя модифікація порталу на сучасній версії MediaWiki 1.23.2 (рис. 1).

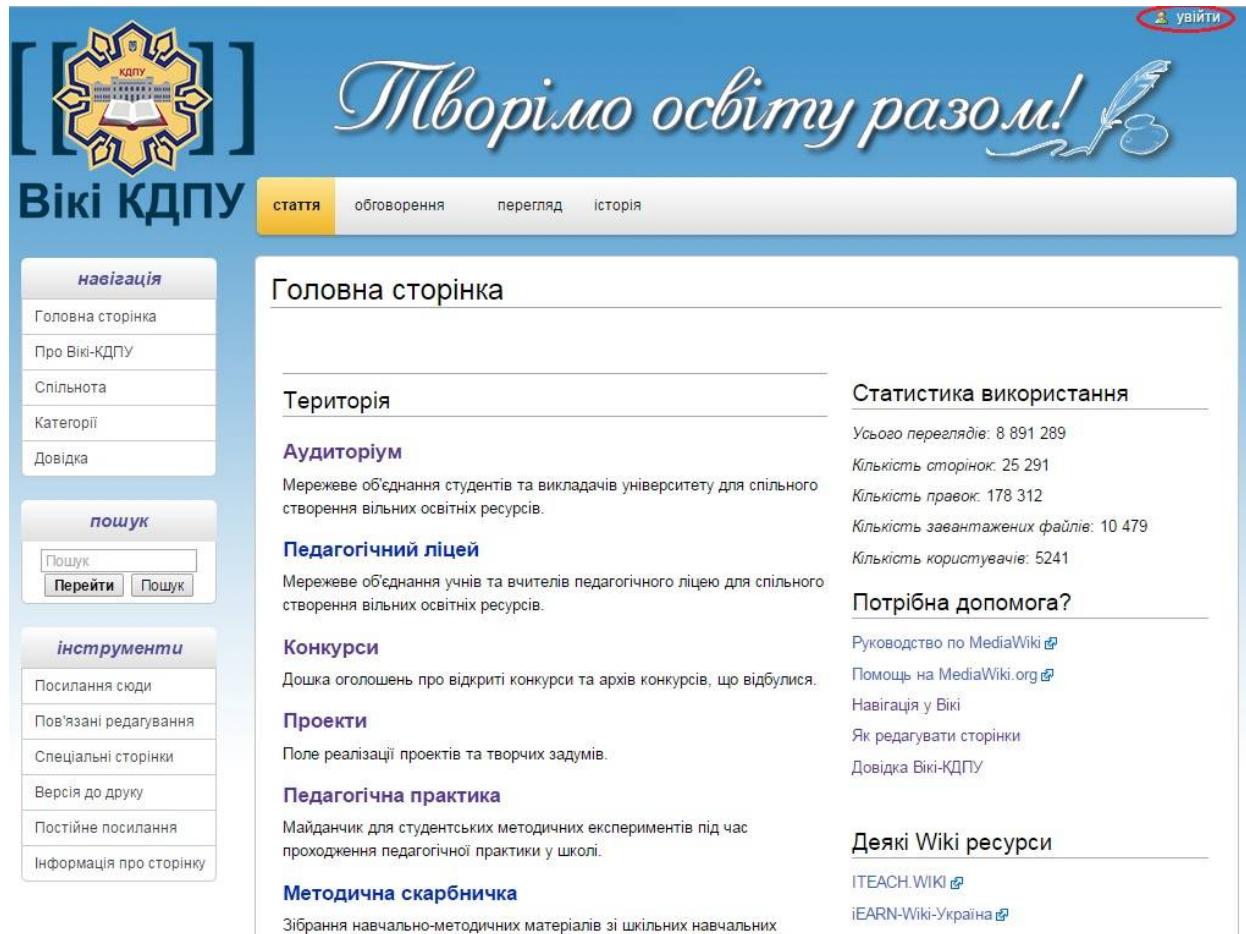

Рисунок 1. Головна сторінка ***Вікі-КДПУ***

Якщо переглянути статистику ***Вікі-КДПУ***, то у травні 2015 року у системі були опубліковано 27 108 статей, зареєстровано 5388 користувачів і здійснено близько 10 млн. переглядів. Тобто, утворилася значна за обсягом добірка навчально-методичних матеріалів, що є вільним інформаційним ресурсом українською мовою, та склалася спільнота із викладачів і студентів. Так як вікі-сайт доступний через Інтернет, то освітній процес може розгортатися

незалежно від часу і місця знаходження учасників. Легкість редагування вікі-статей робить можливим швидке структурне й змістовне оновлення текстів.

Вікі-КДПУ працює уже шість років, тому досвід облаштування сайту та використання його у навчальному процесі висвітлено у різних публікаціях. Загалом ресурс залучається для розв'язування таких освітніх задач, як персональний інформаційний менеджер (на особистих сторінках користувачів накопичуються посилання на власні розробки і статті); як засіб для організації спільної роботи над колективними проектами; як колективна електронна дошка, на якій може писати ціла група; як репозиторій колективного досвіду. ***Вікі-КДПУ*** використовують для організації онлайн консультування студентів-заочників. Створюють у ній різного роду енциклопедії, посібники та підручники (можна переглянути у розділі «Методична скарбничка» на головній сторінці). У розділі «Аудиторіум» (теж на головній сторінці) розташовані завдання і навчальні матеріали для підтримки вивчення різних дисциплін. Розділ «Проекти» містить навчальні проекти, які у даний час реалізуються зі студентами.

Напрацювання педагогічного колективу КДПУ були представленні на IV Міжнародній виставці «Освіта та кар'єра — 2013» (м. Київ). Рішенням конкурсної комісії Кіровоградському державному педагогічному університету імені Володимира Винниченка присуджена Золота медаль у конкурсі з тематичної номінації «Інноваційний розвиток освіти та сучасні педагогічні технології».

1. Технології Вікі-Вікі

ВікіВікі (wikiwiki – походить з гавайської «швидко-швидко») – це гіпертекстове середовище, яке відносять до сервісів Веб 2.0, колекція взаємопов'язаних між собою текстових сторінок, до яких кожний зареєстрований користувач Інтернету може вносити свої зміни (за виключенням певної кількості статичних веб-сторінок) або створити нову сторінку. Середовище ВікіВікі має переваги над іншими веб-ресурсами: можливість багатократно правити текст; облік змін, що були внесені до змісту сторінки, та можливість повернутися до попередньої версії; сторінка обговорень до кожної статті, де відвідувач може залишити свої коментарі.

Для створення вікі-середовища необхідне особливе серверне програмне забезпечення – «Вікі-двигун». Це різновид системи управління сайтом досить простої структури і функціональності, бо майже всі дії по структуризації та обробці відомостей здійснюються користувачами.

Перша Вікі-мережа, «Портлендське сховище зразків» (зразків програмного коду), була створена 25 березня 1995 року програмістом Уордом Каннінґемом. Найбільшим популярним вікі-сайтом стала Вікіпедія <http://uk.wikipedia.org/>.

Вікіпедія – це відкрита багатомовна онлайнова енциклопедія, що побудована на Вікі-технології. Ця технологія дозволяє кожному користувачеві Інтернету вносити свої зміни до змісту будь-якої сторінки (за виключенням певної кількості статичних веб-сторінок) або створити нову сторінку (наприклад, для поняття, яке ще не визначене). Англomовна Вікіпедія – це найбільш повна енциклопедія у світі, що охоплює усі галузі знання. Вікіпедія є дуже динамічним проектом, щодня тисячі статей змінюються мільйонами користувачів по всьому світу, забезпечуючи виключну актуальність інформаційного змісту цієї енциклопедії.

На основі принципів Вікіпедії розвиваються нові проекти, а саме проект Wikibooks, у рамках якого розробляються відкриті підручники й посібники, та словник Wiktionary.

Інструменти Вікі-середовища застосовуються з різною метою: як персональний інформаційний менеджер; як засіб організації спільної роботи над колективними проектами; як колективна електронна дошка, на якій може писати ціла група; як база даних – сховище колективного досвіду. Також середовище Вікі-Вікі широко використовують у дистанційній формі навчання, для організації позакласної й позашкільної роботи зі школярами, створюють на цій платформі енциклопедії, посібники, підручники тощо.

Освітнянська спільнота розпочала дослідження з питань впровадження Вікі-технологій у навчальний процес для підвищення його ефективності. На сьогоднішній день реалізовано небагато таких освітніх проектів:

- <http://m1.sm.bmstu.ru/wiki> – “Кафедра М-1 “Космические аппараты и ракеты-носители” МГТУ им. Н.Э. Баумана”;
- <http://wiki.auditory.ru> – “База знань кафедр ИКТ”;
- <http://wiki.botik.ru/twiki> – TWiki.Departments, що призначена для сумісної роботи викладачів і студентів університету міста Переславля;
- <http://beta.wikiversity.org/wiki> – Віківерситет-бета, проект фонду Wikimedia, що надає місце для вільних освітніх проектів та матеріалів;
- <http://wiki.vspu.ru> – вікі-проект Волгоградського державного педагогічного університету;

- <http://wiki.fizmat.tnpu.edu.ua> – Фізмат-Вікі Тернопільського державного педагогічного університету ім. Володимира Гнатюка.

2. Облаштування *Вікі-КДПУ*

Вікі-портали, з точки зору простих користувачів, мало чим відрізняються від звичайних веб-сайтів. У вікі-середовищі можна переглядати текстові сторінки, користуватися гіперпосиланнями, завантажувати розміщені на сайті файли тощо. Основна відмінність полягає у тому, що усі сторінки таких порталів доступні для редагування, а саме: правити текст, створювати нові сторінки, завантажувати нові файли, залишати коментарі. Повна свобода редагування сторінок вікі-сайтів викликає певні побоювання, адже зміни можна вносити з різними цілями, і можливі випадки, коли хтось навмисно псує розміщену інформацію (так званий «вікі-вандалізм»). Для обмеження кола активних авторів статей можливість реєстрації у *Вікі-КДПУ* була надана тільки студентам та викладачам КДПУ. Такі заходи значно спростили спостереження за якістю контенту сайту. Хочеться відмітити, що серед наших студентів були зафіксовані лічені акти вандалізму. Ми цей факт пояснюємо тим, що робота з *Вікі-КДПУ* сприяє формуванню нової культури вільного доступу, обміну даними і спільної участі й інформаційної культури загалом.

При завантаженні *Вікі-КДПУ* (<http://wiki.kspu.kr.ua>) відкривається головна сторінка (рис. 1), яка поділена на шість частин: «Територія», «Нові статті», «Останні Вікі події», «Статистика використання», «Потрібна допомога?» та «Деякі Вікі ресурси». Назви частин чітко вказують, які відомості там розташовуються, крім частини «Територія». Розглянемо її детальніше.

«Територія» Вікі-КДПУ має шість основних розділів: Конкурси, Аудиторіум, Педагогічний ліцей, Проекти, Педагогічна практика, Методична скарбничка та Публікації.

Розділ «Конкурси» призначений для проведення он-лайн конкурсів, виставок та змагань.

Розділ «Аудиторіум» призначений для підтримки вивчення різних навчальних дисциплін. У цьому розділі викладачі розміщують завдання для студентів, навчальні матеріали, проводять он-лайн консультації.

Розділ «Проекти» містить проекти, які у даний час реалізуються зі студентами.

Розділ «Педагогічна практика» призначений для підтримки студентів під час проходження педагогічної практики.

Розділ «Методична скарбничка» містить Вікі-посібники, Вікі-книги та збірку конспектів уроків.

Розділ «Публікації» призначено для розміщення посилань на публікації викладачів й студентів.

Отже, частина «Територія» є основною і містить посилання на більшість матеріалів, що були напрацьовані викладачами зі студентами.

Для фіксації користувачів, що працюють у **Вікі-КДПУ** (вікі-спільнота КДПУ), облаштовано розділ «Спільнота» на панелі «навігація». У Вікі-спільноту КДПУ об'єднані три групи «Викладачі», «Студенти» та «Випускники». Група «Студенти» поділяється на факультети і академічні групи (для швидкого пошуку потрібного користувача).

Усім учасникам вікі-спільноти КДПУ рекомендовано реєструватися під справжнім іменем, щоб легко було ідентифікувати особу автора того чи іншого матеріалу, коментарю або редагування. Незареєстрованим користувачам не можна вносити зміни у статті **Вікі-КДПУ**.

Кожний зареєстрований користувач MediaWiki має власну сторінку користувача. У середовищі **Вікі-КДПУ** вона виконує функції електронного портфоліо, де учасник публікує посилання на свої роботи, за якими легко потрапити на потрібний матеріал, можна його переглянути, оцінити та прокоментувати.

3. Навігація у Вікі-КДПУ

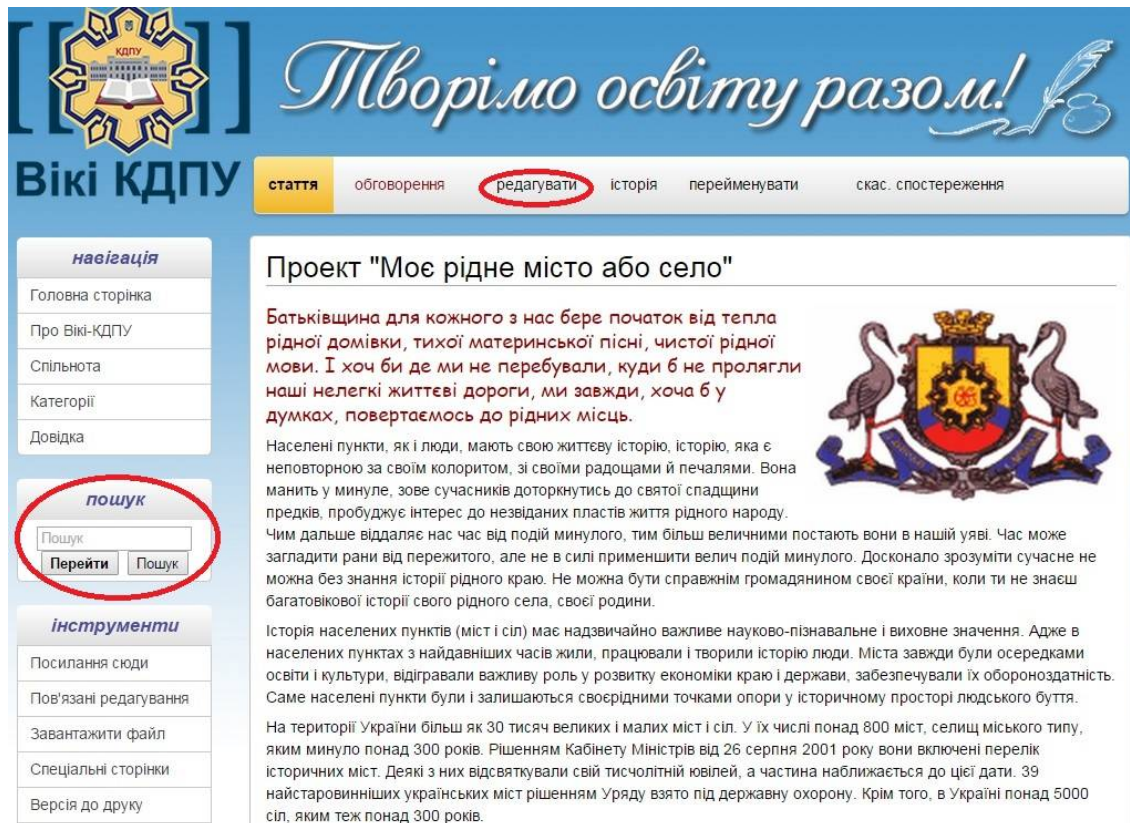

Рисунок 2. Вікі-стаття «Проект “Моє рідне місто або село”»

Для здійснення пошуку потрібних відомостей у вікі-середовищі користуються панеллю «пошук» (рис. 2). У поле «Пошук» введіть ключові слова та натисніть кнопку «Перейти», яка розміщується нижче. Результат пошуку сформується у вигляді списку посилань. Якщо така стаття існує, то перейдіть до неї.

Структура статті

Основним структурним елементом будь-якого вікі-сайту є сторінка – «стаття». Розглянемо структуру статті та інструменти для її обробки на прикладі вікі-статті «Проект “Моє рідне місто або село”» (на головній сторінці обрати розділ «Проекти»).

Як видно з рисунку 2, сторінка «Проект “Моє рідне місто або село”» має закладки: «стаття», «обговорення», «редагувати», «історія», «перейменувати» і «скас. спостереження».

Зареєстровані користувачі вікі-сайту можуть вести «список спостереження» – це список змін, що були внесені у дібрані статті.

Закладка «спостерігати» включає статтю у особистий «список спостереження» користувача. Зверніть увагу, що включається вся сторінка.

Вибіркова постановка на облік якого-небудь підрозділу з цієї сторінки неможлива. Якщо дана сторінка стоїть на обліку у «списку спостереження» користувача, то замість напису «спостерігати» буде «скасувати спостереження».

Примітка! У вікі-середовищі інструменти для вилучення сторінок доступні тільки адміністраторам. Якщо нова стаття була збережена на вікі-сайті, то звичайний користувач не зможе вилучити її. А якщо буде вилучено текст статті, то його легко відновити за допомогою закладки «історія».

4. Реєстрація та авторизація у Вікі-КДПУ

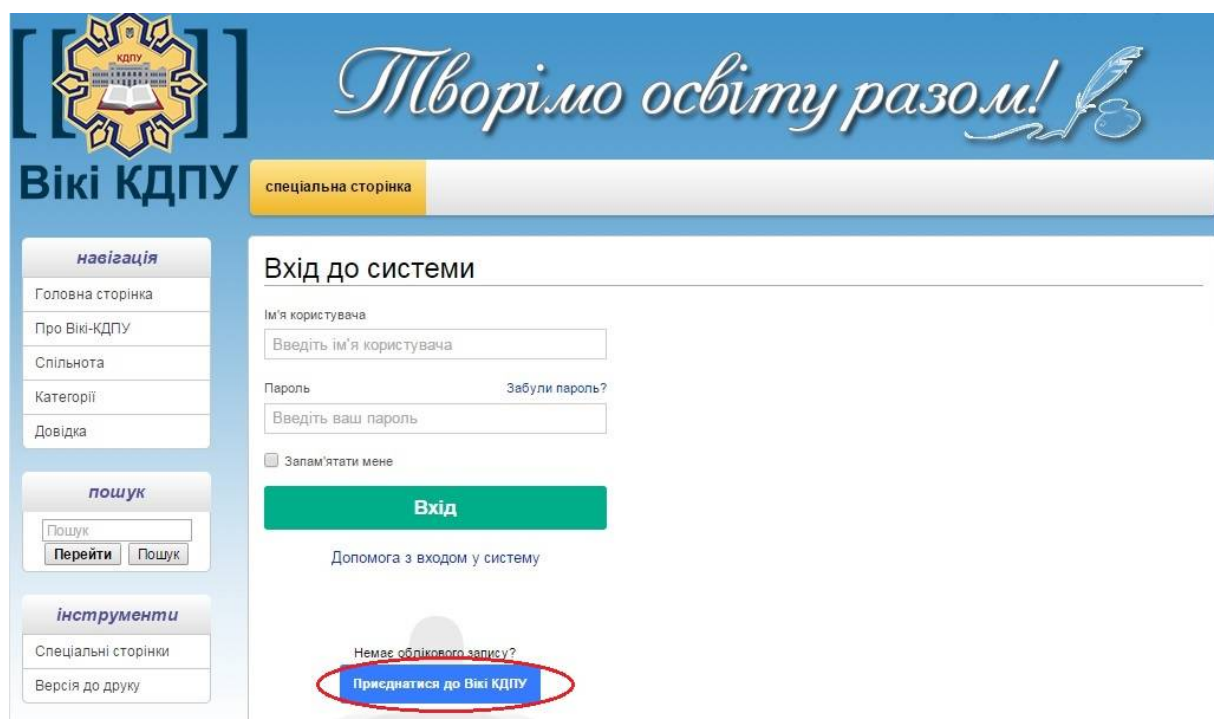

Рисунок 3. Спеціальна сторінка «Вхід до системи»

Увага! Зареєструватися у Вікі-КДПУ можна тільки у межах локальної мережі Кіровоградського державного педагогічного університету.

Реєстрація здійснюється один раз на початку роботи у середовищі. Для успішної реєстрації необхідно:

1. Активізуйте посилання «Увійти» (або «Створити обліковий запис») у правому верхньому куті вікна (рис. 1).

2. На спеціальній сторінці «Вхід до системи» (рис. 3) перейдіть за посиланням «Приєднатися до Вікі-КДПУ».
3. У вікні «Зареєструватися» заповніть поля – ім'я користувача для входу в систему, пароль, адреса електронної пошти, справжнє ім'я для ідентифікації правок. Ім'я користувача для входу в систему задається у такій формі – «Прізвище Ім'я», і повинно співпадати з полем справжнє ім'я. Після цього натисніть на кнопку «Створіть Ваш обліковий запис».
4. Якщо правильного виконі дії при реєстрації, то система виведе повідомлення про успішну реєстрацію.
5. Зайдіть у власну поштову скриньку, адресу якої Ви вказали під час заповнення реєстраційної форми, і здійсніть підтвердження реєстрації на **Вікі-КДПУ** натиснувши на перше посилання у відповідному листі.
6. Якщо код підтвердження вірний, то реєстрація повністю завершена і користувач може створювати та редагувати статті.

Авторизація здійснюється на початку кожного сеансу роботи. Для цього необхідно:

1. Активізуйте посилання «Увійти» (рис. 1), яке знаходиться у верхній правій частині робочого вікна.
2. На спеціальній сторінці «Вхід до системи» (рис. 3) введіть ім'я й пароль та натисніть на кнопку «Вхід».
3. Якщо правильного увели усі данні, то система видасть повідомлення про успішну авторизацію.

Примітка! У Вікі-КДПУ вносити правки може тільки авторизований користувач.

5. Редагування статті

Редагувати статтю дуже легко – просто натисніть на закладці «редагувати» вгорі статті (рис. 2) і Ви перейдете у режим редагування цієї статті (рис. 4). У текстове поле внесіть бажані правки. Якщо зауважень немає, опублікуйте свою нову версію, а саме, натисніть кнопку «Опублікувати» або . «Зберегти сторінку» внизу текстового поля. Ваші правки будуть відразу доступними усім відвідувачам середовища.

Для перевірки правильного відображення сторінки (форматування, формули, посилання, картинки) перейдіть на закладку «Попередній перегляд».

При редагуванні можна використовувати можливості Wiki-розмітки та мову HTML.

Примітка! *Інколи зручніше скопіювати текст статті до вашого улюбленого текстового редактора, відредагувати й перевірити написання, а потім перенести текст у редакційне поле вікі-сайта.*

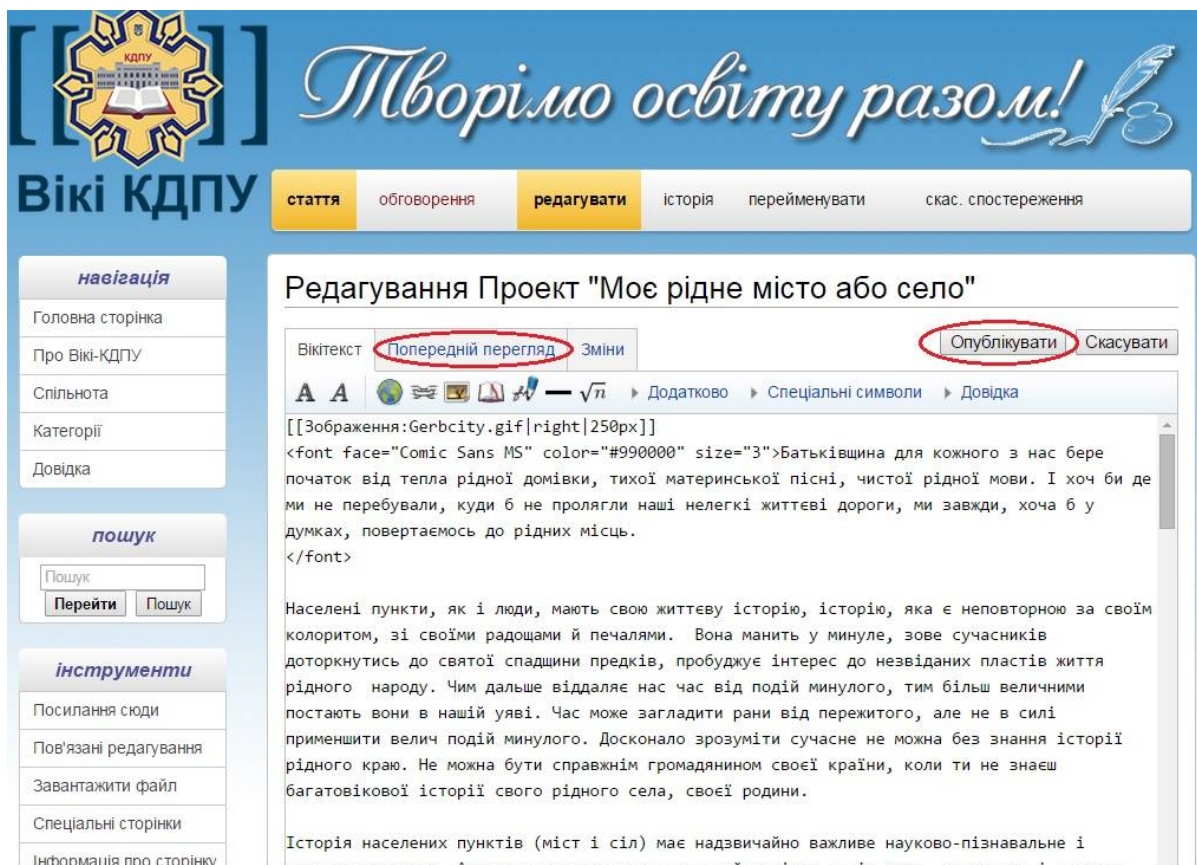

Рисунок 4. Режим редагування статті

Заповнення статті за допомогою шаблону

Шаблони у **Вікі-КДПУ** є спеціальним класом сторінок, що їх вміст може динамічно підставлятися у текст статей, і є потужним засобом покращення організації вікі-статей.

Сторінки шаблонів є повноцінними статтями, для яких відведено власний простір імен «Шаблон:». Для виклику шаблону у статті є вікі-теги:

{{Ім'я шаблону}}

При перегляді статті, замість цього тегу буде вставлено текст шаблону «Шаблон:Ім'я шаблону».

MediaWiki надає можливість вміст будь-якої вікі-статті залучати при створенні нових статей як шаблон. Якщо існує стаття «Вікі-стаття-приклад», то її можна використати як шаблон за допомогою вікі-розмітки, наприклад,

`{{:Вікі-стаття-приклад}}`

Увага! У *Вікі-КДПУ* шаблони дозволено правити усім авторизованим користувачам. Назва статті чи шаблону чутлива до регістру.

Якщо потрібно скопіювати вміст будь-якого шаблону або статті, то зручно використовувати підстановку «subst:». Наприклад,

`{{subst:Шаблон:Ім'я шаблону}}`

Ключове слово «subst:» (скорочено від англійського «substitution») після подвійних фігурних дужок викличе підстановку вмісту шаблону у статтю, що редагується. Причому, при наступному редагуванні у текстовому вікні будуть не теги виклику шаблону, а вміст шаблону на момент збереження статті і цей вміст не змінюється після редагування шаблону.

Для підставки тексту шаблону у статтю:

1. Перейдіть у режим редагування статті і встановіть курсор у те місце тексту, де потрібно підставити вміст шаблону.
2. Введіть у текстове поле `{{subst:Шаблон:Ім'я шаблону}}`.
3. Натисніть кнопку «Зберегти сторінку» або «Опублікувати».

6. Створення власної сторінки користувача

Після реєстрації у вікі-середовищі автоматично створюється персональна сторінка користувача (власний міні-сайт) – це один із способів ефективно організувати спільну роботу учасників та допомогти іншим зрозуміти з ким вони працюють. Посилання на персональну сторінку знаходиться у верхньому лівому куті вікна, а текст посилання співпадає із реєстраційним іменем. Червоний колір посилання вказує на те, що сторінка пуста. Для її заповнення

перейдіть за цим посиланням та виберіть «Створити власну сторінку». Після цього здійснюється перехід у режим створення статті, у якому можна вносити необхідну інформацію на власну сторінку користувача.

З метою спрощення оформлення власної сторінки у ***Вікі-КДПУ*** розроблено шаблон «Шаблон:Персональна сторінка». Для підстановки тексту шаблону у власну сторінку користувача необхідно:

1. У режимі створення статті введіть у текстове поле команду `{{subst:Шаблон:Персональна сторінка}}`
2. Натисніть кнопку «Зберегти сторінку» або «Опублікувати». Текст, що містився у шаблоні буде вставлено у текст Вашої сторінки користувача.
3. Для оформлення сторінки користувача перейдіть у режим її редагування (натисніть на закладці «редагувати»).
4. Введіть потрібні дані у відповідні розділи статті і для збереження правок натисніть кнопку «Зберегти сторінку» або «Опублікувати».

Примітка! *Не редагуйте сторінки інших користувачів без їхнього дозволу. Якщо є потреба залишити комусь повідомлення, то користуйтеся сторінкою обговорення до сторінки користувача.*

7. Створення нової статті

Правила іменування статей

- Назва будь-якої статті повинна бути унікальною і лаконічною.
- Вона повинна дуже точно відображати зміст статті.
- Її записують у називному відмінку однини. Наприклад, Соціальні сервіси, Каталог соціальних сервісів Інтернету.
- Якщо назва неоднозначна – додайте в круглих дужках пояснення. Наприклад, Арсенал (завод), Арсенал (футбольна команда).
- Назви статей починаються з великої літери.
- У назві краще не використовувати двокрапку.
- Не використовуйте у назвах статей такі символи # < > [] { }
- Не рекомендується у назвах статей використовувати символи . : /

Стаття завжди спочатку називається, а вже потім створюється. Назва статті пишеться в однині та називному відмінку і повинна бути унікальною у ***Вікі-КДПУ***. З'ясуйте, чи існує вже така стаття!

Існує декілька способів створення статей.

Перший спосіб утворення нової статті

1. У полі «Пошук» (рис. 5), яке розміщено зліва робочого вікна, введіть назву майбутньої статті.
2. Натисніть кнопку «Перейти» (рис. 5), яка розміщується нижче.
3. Натисніть на посилання червоного кольору з назвою статті у правій частині робочого вікна (рис. 5).
4. При цьому здійснюється перехід у режим створення нової статті, у якому Ви можете наповнювати її текстом.
5. Для попереднього перегляду статті перейдіть на закладку «Попередній перегляд», яка знаходиться вгорі над панеллю інструментів (рис. 6), а для збереження статті натисніть на кнопку «Зберегти сторінку» або «Опублікувати».

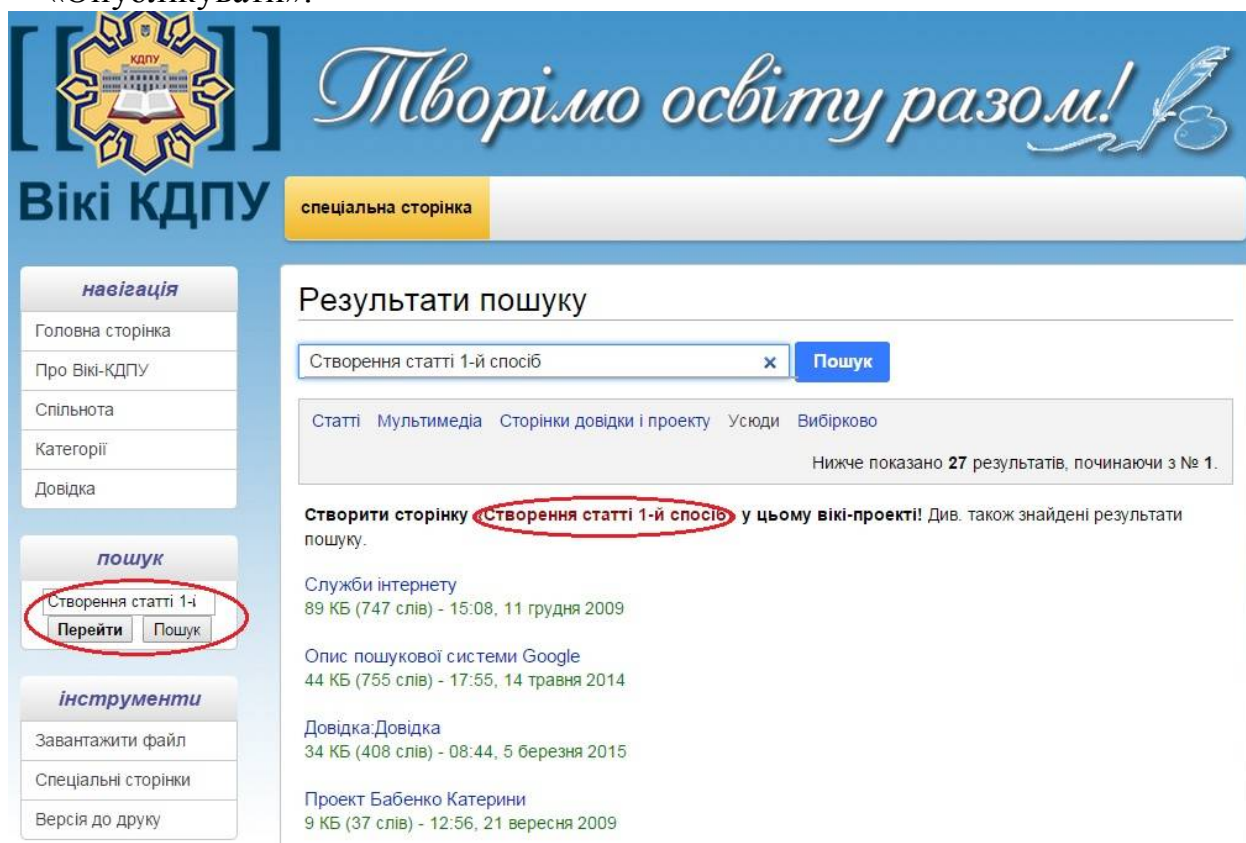

Рисунок 5. Перший спосіб утворення нової статті

Другий спосіб утворення нової статті

У тексті довільної статті можуть зустрічатися посилання на неіснуючі статті червоного кольору. Натисніть на це посилання і Ви потрапите у режим редагування-створення статті (рис. 6).

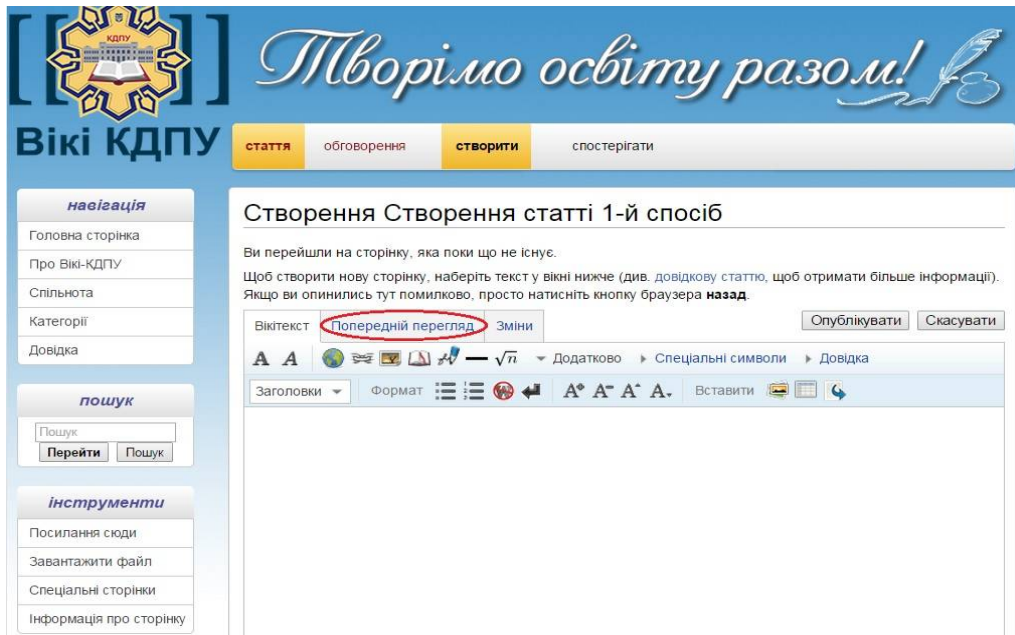

Рисунок 6. Режим редагування-створення статті

Третій спосіб утворення нової статті

1. Перейдіть у режим редагування статі, у якій буде розміщено посилання на нову статтю.
2. У текстовому полі створіть внутрішнє посилання (натисніть на кнопку «Внутрішнє посилання»).
3. З'явиться текст `[[Заголовок посилання]]`, де між квадратними дужками впишіть назву нової статті, наприклад, `[[Ім'я нової статті]]`
4. Збережіть статтю (натисніть кнопку «Зберегти сторінку» або «Опублікувати»).
5. Посилання на нову (пусту) статтю буде червоного кольору. Натисніть на це посилання і потрапите у режим її створення.

Увага! Цей процес називається «вікіфікацією». Вікіфікація дозволяє створювати взаємопов'язаний контент та запобігати появі статей-сиріт.

8. Внутрішні та зовнішні посилання

Вікі-сайт призначений для колективного створення та редагування гіпертекстів, тому безумовно у вікі-розмітці є інструменти для створення переходів між статтями вікі-середовища та посилань на інші ресурси інтернету. У *Вікі-КДПУ* внутрішніми посиланнями називаються посилання на статті у *Вікі-КДПУ*, а зовнішніми посиланнями – переходи на ресурси у мережі інтернет.

Утворення внутрішнього посилання

1. Перейдіть у режим редагування статті.
2. Встановіть курсор у те місце статті, де потрібно розмістити посилання.
3. Натисніть кнопку «Внутрішнє посилання» на панелі інструментів.
4. З'явиться текст `[[Заголовок посилання]]`, де між квадратними дужками впишіть ім'я статті, на яку потрібно переходити. Наприклад, `[[Ім'я статті]]`.
5. Натисніть кнопку «Опублікувати» або «Зберегти сторінку».

Якщо ім'я статті не відповідає слову, яке було б зручно використовувати у тексті батьківської статті, то здійснюється повна заміна імені – у квадратних дужках впишіть реальне ім'я статті, а після вертикальної риски введіть фразу, яка буде відображатися у тексті батьківської статті:

`[[Ім'я статті|текст, який необхідно відобразити у тексті статті]]`.

Наприклад, `[[Київ|Києві]]`.

Утворення зовнішнього посилання

Для створення зовнішнього посилання (посилання на ресурси Інтернету):

1. Перейдіть у режим редагування статті.
2. Встановіть курсор у те місце статті, де потрібно розмістити зовнішнє посилання.
3. Натисніть кнопку («Зовнішнє посилання») на панелі інструментів.
4. З'явиться текст `[http://www.example.com заголовок посилання]`, де між квадратними дужками впишіть URL-адресу сайту, на який потрібно переходити, а через пробіл надрукуйте текст, що відображатиметься у вікі-статті замість URL-адреси.
5. Натисніть кнопку «Опублікувати» або «Зберегти сторінку».

Наприклад,

`[http://kspu.kr.ua Кіровоградський державний педагогічний університет]`

Кіровоградський державний педагогічний університет

9. Підпис

Ставлячи підпис під своїми повідомленнями на сторінках Ви допомагаєте організувати обговорення і полегшуєте іншим користувачам можливість зв'язатися з Вами на персональній сторінці обговорення.

Щоб залишити своє ім'я, під яким Ви зареєстровані у **Вікі-КДПУ**, і час повідомлення, натисніть на кнопку підпису () на панелі інструментів.

10. Вікі-розмітка для форматування тексту

Вирівнювання абзаців

Увага! За замовчуванням використовується вирівнювання по лівому краю.

Для відокремлення абзаців один від одного у вікі-розмітці тексту є три способи:

- Спосіб 1: вставити між ними пустий рядок.
- Спосіб 2: у кінці абзацу вставити тегу `
`.
- Спосіб 3: у кінці абзацу натиснути кнопку «Новий рядок» на панелі інструментів.

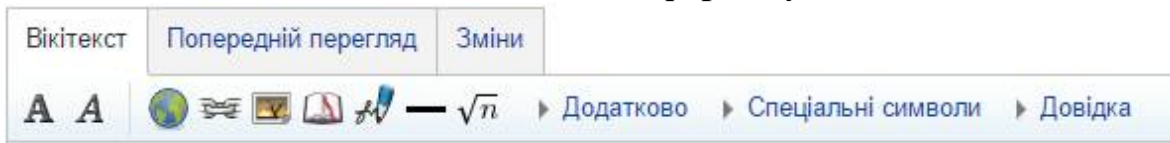
Якщо рядок починається з пробілу, то цей абзац буде розтягнутий в один рядок і взятий у рамку.

Для вирівнювання по центру абзац виділяється тегами `<center>`, наприклад:

`<center> По центру</center>`

Панелі форматування

Основна панель форматування

- виділення тексту жирним шрифтом
- виділення тексту курсивом
- внутрішні посилання
- зовнішні посилання
- вкладений файл (вставка зображень)
- вставка виноски
- підпис учасника з часовою міткою
- горизонтальна лінія
- вставка математичних формул
- Додатково (розкриває додаткову панель з інструментами форматування)

Додаткова панель форматування

- створення структури документа (назви заголовків/підзаголовків)
- маркований список
- нумерований список
- ігнорувати вікі-форматування
- новий рядок
- великий розмір символів
- малий розмір символів
- верхній індекс
- нижній індекс
- вставити галерею

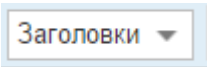
- вставити таблицю

- вставити перенаправлення

Формування структури статті

Для створення структури статті (назви заголовків/підзаголовків):

1. У режимі редагування статті виділіть текст, що потрібно зробити заголовком.
2. Натисніть кнопку на панелі інструментів і виберіть зі списку потрібний рівень.
3. Натисніть кнопку «Опублікувати» або «Зберегти сторінку».

Також можна створити структуру статті виділяючи назви заголовків і підзаголовків знаками дорівнює «=». Наприклад,

Так відображається	Вікі-текст
Новий розділ	== Новий розділ ==
Підрозділ	=== Підрозділ ===
Під-підрозділ	==== Під- підрозділ ====

Назви розділів, підрозділів розташовуються з нового рядка.

Увага! Якщо стаття містить більше ніж 3 розділи, то на початку сторінки автоматично формується «Зміст статті» (наводяться назви розділів як посилання на них).

Нумеровані та марковані списки

Для створення маркованих або нумерованих абзаців необхідно у режимі редагування статті виділити потрібні абзаци і натиснути відповідну кнопку (або) на панелі інструментів.

Примітка! Для розфарбування тексту використовуються HTML-теги.

11. Створення та редагування таблиць

Якщо є потреба розмістити текст у формі таблиці, то потрібно:

1. Перейдіть у режим редагування статті.
2. Встановіть курсор у те місце тексту, де потрібно вставити таблицю.
3. Натисніть кнопку «Таблиця» на панелі інструментів.
4. Заповніть таблицю по рядках.
5. Натисніть кнопку «Зберегти сторінку» або «Опублікувати».

Після натиснення кнопки «Таблиця» з'являється конструкція, де кожна комірка рядка розпочинається з вертикальної риски, після якої вписується відповідний текст.

```
{| class="wikitable" border="1"
```

```
|-
```

```
! заголовок 1
```

```
! заголовок 2
```

```
! заголовок 3
```

```
|-
```

```
| рядок 1, комірка 1
```

```
| рядок 1, комірка 2
```

```
| рядок 1, комірка 3
```

```
|-
```

```
| рядок 2, комірка 1
```

```
| рядок 2, комірка 2
```

```
| рядок 2, комірка 3
```

```
}
```

На сторінці таблиця буде виглядати таким чином:

заголовок 1	заголовок 2	заголовок 3
рядок 1, комірка 1	рядок 1, комірка 2	рядок 1, комірка 3
рядок 2, комірка 1	рядок 2, комірка 2	рядок 2, комірка 3

12. Додавання зображень

Дозволені у **Вікі-КДПУ** типи файлів: png, gif, jpg, jpeg, ppt, ogg, mp3, pdf, doc, rar, zip. Для фотографій використовуйте формат jpg, для малюнків та схем – формат png. Розміри зменшеної копії зображення не повинні перевищувати 5 Мб.

Примітка! Ідентифікація зображень та файлів у MediaWiki здійснюється за їхнім іменем. Тому, бажано перед завантаженням файлу у **Вікі-КДПУ** надати йому таке ім'я, що було б унікальним, лаконічним та відображало б його зміст.

Завантаження файлів і зображень

Перед процедурою вставки зображення у текст статті необхідно його завантажити на вікі-сайт:

1. Виберіть команду «Завантажити файл», яка розміщена у лівій частині робочого вікна на панелі «Інструменти» (рис. 7).
2. Відкриється спеціальна сторінка «Завантажити файл» (рис. 7).
3. Для знаходження потрібного зображення натисніть кнопку «Выберите файл» або «Обзор». У наступному вікні оберіть потрібний файл.
4. На сторінці завантаження файлу автоматично пропишеться шлях до вибраного зображення та його ім'я.
5. У полі «Опис файлу» введіть опис зображення (бажано але необов'язково) та натисніть кнопку «Завантажити файл» (рис. 7).

Завантажити файл

За допомогою цієї форми ви можете завантажити файли на сервер.

Якщо файл із зазначеною вами назвою вже існує в проєкті, то його буде замінено без попередження. Тому, якщо ви не збираєтесь оновлювати файл, було б непогано пер

Щоби переглянути вже завантажені файли, зайдіть на: [список завантажених файлів](#).

Завантаження відображаються в журналі завантажень, вилучення – у журналі вилучень.

Для вставки зображень в статтю можна використовувати такі рядки:

- « [[файл:назва_зображення.jpg]] », щоб використати повну версію файлу
- « [[файл:назва_зображення.png|200px|thumb|left|підпис під зображенням]] », щоб використати зображення у рамці зліва сторінки з підписом під зображенням

для інших медіа-файлів використовуйте рядок виду:

- « [[медіа:назва_файлу.ogg]] ».

Вибраний файл

Назва початкового файлу: **Выберите файл** (файл не вибран)

Максимальний розмір файлу: 5 МБ (файл на вашому комп'ютері)

Дозволені типи файлів: png, gif, jpg, jpeg, ppt, ogg, mp3, pdf, doc, rar, zip.

Опис файлу

Назва завантаженого файлу:

Короткий опис:

Ліцензування:

Параметри завантаження

- ☒ Спостерігати за цим файлом
- ☐ Ігнорувати всі попередження

Завантажити файл

Рисунок 7. Завантаження файлів

Вставка зображення у текст статті

1. У режимі редагування статті натисніть кнопку «Вкладений файл» на панелі інструментів.
2. На сторінці з'явиться рядок вставки зображення `[[Файл:Example.jpg|міні]]`.
3. Замість слів **Example.jpg** напишіть (або вставте скопійоване) ім'я зображення, що завантажили раніше. Наприклад, `[[Файл:Photo 1.jpg]]`
4. Натисніть кнопку «Зберегти сторінку» або «Опублікувати».

Налаштування розмірів зображення

Слово	Вікі-розмітка	Пояснення
frame обрамити рамка	<code>[[Файл:Photo 1.jpg рамка]]</code>	Розміщує зображення у рамці з описом. Використовує оригінальний розмір і нехтує параметром ширини.
border межа	<code>[[Зображення:Photo 1.jpg межа]]</code>	Показує 1пкс межу навколо зображення.
thumb міні	<code>[[Файл:Photo 1.jpg міні]]</code>	Міняє розмір зображення відповідно до налаштувань користувача або до заданого параметру.
ширина px ширина пкс	<code>[[Файл:Photo 1.jpg 40пкс]]</code>	Зображення масштабується до заданої ширини.

До зображень можна додавати альтернативний текст, наприклад:

`[[Файл:Photo 1.jpg|міні|центр|300пкс|КДПУ]]`

Налаштування розміщення зображення відносно тексту

Слово	Використання	Пояснення
right праворуч	<code>[[Файл:Photo 1.jpg праворуч]]</code>	Розмістити зображення біля правого краю сторінки.
left ліворуч	<code>[[Файл:Photo 1.jpg ліворуч]]</code>	Розмістити зображення біля лівого краю сторінки.
none без	<code>[[Файл:Photo 1.jpg без]]</code>	Зображення не повинно зміщуватися.
center центр	<code>[[Файл:Photo 1.jpg центр]]</code>	Розмістити зображення по центру сторінки.

Галерея

У **Вікі-КДПУ** можна вставляти групу зображень у вигляді «Галереї» (рис. 8) у текст статей.

Рисунок 8. Група зображень у вигляді «Галерея»

Для створення галерей зображень спочатку файли потрібно завантажити у **Вікі-КДПУ**, а далі:

1. У режимі редагування статті встановіть курсор у місце сторінки, де потрібно вставити «Галерею».
2. Натисніть кнопку «Вставити галерею» на панелі інструментів. До тексту статті добавиться новий тег:

```
<gallery>
```

```
Файл:Example.jpg|Опис1
```

```
Файл:Example.jpg|Опис2
```

```
</gallery>
```

3. Замість Example.jpg впишіть імена зображень, які повинні відображатися у галереї та текст-опис до малюнків. Наприклад,

```
<gallery>
```

```
Файл:Зображення wiki wiki1.jpeg
```

```
Файл:Зображення wiki wiki2.jpeg|Відкрита філософія
```

```
Файл:Зображення wiki wiki3.jpeg
```

```
Файл:Зображення wiki wiki4.jpeg|Гіпертекстова збірка документів
```

```
</gallery>
```

4. Натисніть кнопку «Зберегти сторінку» або «Опублікувати». Група зображень буде мати вигляд як на рисунку 8.

13. Категорії

Категорії – це мітки, якими помічаються статті на вікі-сайті. Бажано щоб кожна стаття була внесена хоча б в одну категорію.

Посилання на категорію вставляється у самому кінці статті. Кожна категорія додається з нового рядка.

Для вставки категорії у статті потрібно:

1. Перейдіть у режим редагування статті.
2. Встановіть курсор у кінці тексту статті на новий рядок.
3. Введіть теги: `[[Категорія:Назва категорії]]`
4. Натисніть кнопку «Зберегти сторінку» або «Опублікувати».

14. Створення шаблонів

Шаблони у ***Вікі-КДПУ*** є спеціальним класом сторінок, що їх вміст може динамічно підставлятися в текст статей.

Теги «noinclude» та «includeonly» застосовуються для відокремлення тексту, що має відображатись лише в самому шаблоні, але не добавлятися у вміст статей, у які цей шаблон включено.

Для створення шаблону статті потрібно:

1. Створіть нову статтю `[[Шаблон:Ім'я шаблону]]`.
2. Перейдіть у режим створення нової статті-шаблону.
3. На початку сторінки вставте текст:

```
<noinclude>
```

```
[[category:Шаблони]]
```

```
<font color=red size=4 align=center>Увага! Ви зайшли до шаблону.
```

```
Не пишіть нічого та не редагуйте матеріал на цій сторінці!
```

```
Для створення статті на основі цього шаблону використайте команду
```

```
{{subst:Шаблон:Ім'я шаблону}}</font></noinclude>
```

4. Допишіть потрібний текст та вставте зображення у новий шаблон.
5. Натисніть кнопку «Зберегти сторінку» або «Опублікувати».

Для підставки вмісту шаблону у вікі-статтю перегляньте розділ «Редагування статті» цього посібника.

15. Коментарі

Коментар у тексті вікі-статті не повинен відображатися при перегляді. Використовується для внесення у вихідний текст пояснень для наступних редакторів.

`<!-- коментар -->`

Замість слова «коментар» впишіть пояснення до статті.

16. Видалення та відновлення даних на Вікі-КДПУ. Спостереження за статтями

У MediaWiki інструменти для вилучення сторінок доступні тільки адміністраторам. Якщо нова стаття була збережена на вікі-сайті, то звичайний користувач не зможе вилучити її. А якщо буде вилучено текст статті, то його легко відновити за допомогою закладки «історія».

Увага! З вікі-сайту *не можна* матеріал зовсім вилучити без втручання у цей процес адміністратора.

Легкість редагування вікі-статей викликає таке негативне явище як вікі-вандалізм. Звичайно, середовище MediaWiki містить ряд інструментів для боротьби з ним: кожна стаття має шість закладок, серед яких закладка «історія» показує історію створення сторінки та внесок у її розвиток кожного із учасників. За допомогою цієї закладки можна визначити, які саме зміни і коли були внесені у зміст статті конкретним учасником, і відмінити будь-які з них.

Для відновлення вмісту статті потрібно:

1. Перейдіть на закладку «історія» цієї вікі-статті (рис. 9).
2. Оберіть версію статті зі списку і натисніть на слово «(скасувати)».
3. Небажані редагування будуть скасовані системою.

Примітка! Можна порівнювати дві версії однієї вікі-статті, а потім скасовувати небажані редагування.

Зареєстровані користувачі вікі-сайту можуть вести «список спостереження» – це список змін, що були внесені у дібрані статті. Якщо будь-який користувач зробить якісь зміни у вікі-статтю із Вашого «списку спостереження», то до Вашої електронної поштової скрині (e-mail) прийде службовий лист від **Вікі-КДПУ**, у якому буде повідомлення про внесені зміни у текст статті. Знаючи про несанкціоновані правки їх легко виправити за допомогою закладки «історія».

Для внесення статті у власний «список спостереження» натисніть закладку «спостерігати». Зверніть увагу, що включається уся сторінка. Вибіркова постановка на облік якогось підрозділу із цієї сторінки неможлива.

Якщо дана стаття стоїть на обліку в «списку спостереження» користувача, то замість напису «спостерігати» буде «скас. спостереження».

Для вилучення статті із власного «списку спостереження» натисніть на закладці «скас. спостереження» і система виведе повідомлення «Сторінку вилучено з вашого списку спостереження».

Вікі КДПУ стаття обговорення редагувати **історія** перейменувати скас. спостереження

Аудиторіум: Історія змін
Показати журнали для цієї сторінки

Переглянути історію
До року (включно): 2015 До місяця (включно): всі Виконати

Пояснення: (поточн.) = відмінності від поточної версії, (ост.) = відмінності від попередньої версії, м = незначне редагування
(найновіші редагування) Переглянути (новіших 50 • старіших 50) (20 • 50 • 100 • 250 • 500).

Порівняти вибрані версії

- (поточн. • ост.) 09:10, 18 березня 2015 Баранюк Олександр Філімонович (обговорення • внесок) ... (15 508 байтів) (+212) ... (→Факультет педагогіки та психології) (скасувати)
- (поточн. • ост.) 09:45, 13 березня 2015 Андронатій Павло Іванович (обговорення • внесок) ... (15 296 байтів) (+107) ... (→Фізико-математичний факультет) (скасувати)
- (поточн. • ост.) 14:20, 12 березня 2015 Шлянчак Світлана Олександрівна (обговорення • внесок) ... (15 189 байтів) (+91) ... (→Фізико-математичний факультет) (скасувати)
- (поточн. • ост.) 14:46, 25 лютого 2015 Колотий Вікторія (обговорення • внесок) ... (15 098 байтів) (-27) ... (скасувати)
- (поточн. • ост.) 14:45, 25 лютого 2015 Колотий Вікторія (обговорення • внесок) ... (15 125 байтів) (+215) ... (скасувати)
- (поточн. • ост.) 18:47, 19 лютого 2015 Гур'янова Оксана Віталіївна (обговорення • внесок) ... (14 910 байтів) (+94) ... (→Фізико-математичний факультет) (скасувати)
- (поточн. • ост.) 18:45, 19 лютого 2015 Гур'янова Оксана Віталіївна (обговорення • внесок) ... (14 816 байтів) (+122) ... (скасувати)
- (поточн. • ост.) 19:42, 17 лютого 2015 Колотий Вікторія (обговорення • внесок) ... (14 694 байти) (0) ... (скасувати)
- (поточн. • ост.) 19:41, 17 лютого 2015 Колотий Вікторія (обговорення • внесок) ... (14 694 байти) (+208) ... (скасувати)
- (поточн. • ост.) 13:13, 17 лютого 2015 Колотий Вікторія (обговорення • внесок) ... (14 486 байтів) (+144) ... (скасувати)
- (поточн. • ост.) 14:46, 11 лютого 2015 Шлянчак Світлана Олександрівна (обговорення • внесок) ... (14 342 байти) (+119) ... (→Фізико-математичний факультет) (скасувати)
- (поточн. • ост.) 16:47, 1 лютого 2015 Дрогозов Наталія Анатоліївна (обговорення • внесок) ... (14 223 байти) (-2) ... (скасувати)
- (поточн. • ост.) 16:45, 1 лютого 2015 Дрогозов Наталія Анатоліївна (обговорення • внесок) ... (14 225 байтів) (0) ... (скасувати)
- (поточн. • ост.) 16:45, 1 лютого 2015 Дрогозов Наталія Анатоліївна (обговорення • внесок) ... (14 225 байтів) (-18) ... (скасувати)

Рисунок 9. Вміст закладки «історія» вікі-статті «Аудиторіум»

17. Переіменування статей

Закладка «перейменувати» надає можливість поміняти ім'я статті. Якщо на статтю є посилання, то автоматично будуть вставлені перенаправлення на переіменовану статтю.

Болілий В.О., Копотій В.В., Іванова Л.В.

Вікі-КДПУ
Довідник користувача

Навчальний посібник

СВІДОЦТВО ПРО ВНЕСЕННЯ СУБ'ЄКТА ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ ДО ДЕРЖАВНОГО
РЕЄСТРУ ВИДАВЦІВ, ВИГОТІВНИКІВ І РОЗПОВСЮДЖУВАЧІВ ВИДАВНИЧОЇ ПРОДУКЦІЇ
Серія ДК № 1537 від 22.10.2003 р.

Підп. до друку 30.11.2015 р. Формат 60×90/16. Папір офсет.
Друк різнограф. Ум. др. арк. 0,85. Тираж 100. Зам. № 8133_1.

РЕДАКЦІЙНО–ВИДАВНИЧИЙ ВІДДІЛ
*Кіровоградського державного педагогічного
університету імені Володимира Винниченка*
25006, Кіровоград, вул. Шевченка, 1.
Тел.: (0522) 24–59–84.
Fax.: (0522) 24–85–44.
E–Mail: mails@kspu.kr.ua